

Ondřej Preuss
Nikola Šedová

Dostupný advokát

Jak na běžné právní situace

Rodinné právo a dědictví

Bydlení a nemovitosti

Reklamace a spotřebitelské právo

Vztahy na pracovišti a pracovní právo

Náhrada škody a spory

Ondřej Preuss
Nikola Šedová

Dostupný advokát

Jak na běžné právní situace

Rodinné právo a dědictví

Bydlení a nemovitosti

Reklamace a spotřebitelské právo

Vztahy na pracovišti a pracovní právo

Náhrada škody a spory

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

JUDr. et Bc. Ondřej Preuss, Ph.D.
Mgr. Nikola Šedová

Dostupný advokát: Jak na běžné právní situace

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 8 556. publikaci

Realizace obálky Robert Prokopec
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Kateřina Patková
Počet stran 256
První vydání, Praha 2023
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© GRADA Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-247-4917-4 (ePub)
ISBN 978-80-247-4916-7 (pdf)
ISBN 978-80-271-5165-3 (print)

Obsah

Úvod	13
 Kapitola 1	
Rodinné právo a dědictví	15
Majetkové právo v manželství	17
Majetkové režimy v manželství	17
Předmanželská smlouva	18
Dluhy manželů	21
Registrované partnerství	22
Registrované partnerství versus manželství	23
Výchova a adopce dětí	23
Co když partnerství nevyjde	24
Rodiče a děti	24
Kdo je otcem	24
Náhradní rodinná péče (adopce)	28
Péče o dítě formou pěstounství	32
Mateřská dovolená	34
Co je to mateřská dovolená	34
Kdy se nastupuje na mateřskou dovolenou	35
OSVČ a nárok na peněžitou pomoc v mateřství	35
Jak dlouho trvá mateřská dovolená	36
Výše příspěvku zaměstnankyň	36
OSVČ a výpočet mateřské	37
Otcové a nárok na mateřskou	38
Ukončení manželství	38
Návrh na rozvod manželství	39
Sporný rozvod	40
Nesporný rozvod	41
Od kdy je rozhodnutí o rozvodu pravomocné	43
Co se ještě řeší po rozvodu	44

Dědictví po rozvodu	45
Koho soud nerozvede	45
Děti během rozvodu a po něm	45
Péče výlučná, střídavá nebo společná	47
Styk dítěte s druhým rodičem	47
Cochemská praxe	48
Výživné	48
Principy pro stanovení výživného	49
Výživné pro zletilé děti	53
Dítě se chová k rodiči špatně	55
Dědění	55
Dědické řízení	55
Nesouhlas s výsledky dědického řízení	57
Závěť: klíčový krok k zajištění majetku	59
Dědická smlouva	62
Odkaz	63
Kdo dědí, pokud není sepsána závěť	63
O co může být dědický podíl zmenšen	65
Když na dědictví váznou dluhy	66
Náklady na dědické řízení	68

Kapitola 2

Pracovní právo	71
Pracovní smlouva	73
Co musí obsahovat pracovní smlouva	73
Pracovní smlouva na dobu určitou	75
Zkušební doba	76
Odměna zaměstnance	77
Mzda versus plat	78
Formy mzdy	78
Jak stanovit mzdu	79
Mzdový výměr	80
Platový výměr státních zaměstnanců	82
Snižování mzdy	82
Dohoda o provedení práce	83
Dohoda o provedení práce a odvody SZ a ZP	85
Dohoda o provedení práce a daně	86

Dohoda o provedení práce a nárok na nemocenskou	86
Ukončení dohody o provedení práce	86
Možný souběh živnosti a DPP	87
Dohoda o pracovní činnosti	87
Výhody dohody o pracovní činnosti	89
Zdanění a odvody z dohody o pracovní činnosti	89
Pracovněprávní odpovědnost	91
Výpočet výše nahrazované škody	91
Škoda způsobená zaměstnavatelem zaměstnanci	92
Pracovní úraz	93
Jak postupovat, dojde-li k úrazu na pracovišti	93
Úrazy v polední pauze, na služební cestě či při cestě k lékaři	95
Nároky v souvislosti s pracovním úrazem	95
Zproštění odpovědnosti zaměstnavatele	96
Dlouhodobé či trvalé následky pracovního úrazu	97
Nemoc z povolání	97
Asi mám nemoc z povolání... ..	98
Povinnosti zaměstnavatele týkající se nemoci z povolání	99
Na co mám nárok, pokud mám nemoc z povolání	99
Výpověď z důvodu nemoci z povolání	100
Když se cítím pouze ohrožen nemocí z povolání... ..	100
Diskriminace na pracovišti	100
Přímá a nepřímá diskriminace	101
Sexuální obtěžování	101
Šikana na pracovišti	102
Pozitivní diskriminace	102
Povinnosti zaměstnavatele v oblasti diskriminace	102
Jak se bránit diskriminaci	103
Ošetřování člena rodiny a ošetřovné	103
Ošetřovaná osoba	104
Ošetřovné pro zdravé děti	104
Ošetřující osoba	104
Doba poskytování a výše ošetřovného	105
Dlouhodobá péče o seniory	105
Domácí péče	105
Příspěvek na péči	106
Nemocenské a ošetřovné u OSVČ	106
Ošetřování u OSVČ	107
Dlouhodobé ošetřovné u OSVČ	107

Ukončení pracovního poměru	107
Plánování organizačních změn	108
Souhlas odborů	109
Okamžité zrušení pracovního poměru	110
Výpověď pro méně závažné porušení pracovních povinností	111
Výpověď pro neuspokojivé pracovní výsledky	111
Výpověď dohodou	112
Obrana proti výpovědi	113
Švarcsystém	114

Kapitola 3

Nakupování a spotřebitelská práva

Nákupy na internetu	119
Důvěřuj, ale prověřuj	119
Za dopravu se platí	120
Co se mi nelíbí, to vrátím	120
Kdy neplatí lhůta pro vrácení zboží	121
Kdy spotřebitelskou ochranu nemáme	121
Smlouva o dílo	122
Smlouva o dílo v písemné podobě	122
Co by měla obsahovat každá smlouva o dílo	123
Platební podmínky smlouvy o dílo	125
Smlouva o dílo a stavba	125
Záruka	126
Kupní smlouva k movitým věcem	126
Náležitosti kupní smlouvy	126
Výhrada vlastnictví	127
Odstoupení od kupní smlouvy	127
Sdílené vlastnictví	128
Sdílené bydlení	129
Sdílení kol a koloběžek	130
Sdílení aut	130
Sdílení náradí, oblečení a módních doplňků	130
Sdílení hudby, filmů a fotek	131
Reklamace	131
Jak reklamovat	132
Co při reklamaci požadovat	132
Lhůta pro vyřízení reklamace	133

Zamítnutí reklamace prodejcem	136
Neobvyklé situace při reklamaci	136
Reklamace použitého nebo bazarového zboží	138
Reklamování služeb a oprav	139
Reklamace dovolené	142
Reklamace vyúčtování energií a služeb	147

Kapitola 4

Bydlení	151
Prodej a koupě nemovitosti	153
Rezervační a kupní smlouva na nemovitost	153
Úschova kupní ceny při prodeji nemovitosti	154
Zápis do katastru nemovitostí	155
Na co při prodeji nemovitosti nezapomenout	156
Obměny smluv při prodeji nemovitosti	156
Převod družstevního bytu	159
Spoluvlastnictví	161
Práva a povinnosti vyplývající ze spoluvlastnictví	162
Ochrana spoluvlastnictví	163
Spoluvlastnický podíl	163
Předkupní právo	164
Kdy je spoluvlastnictví nevýhodné	164
Když chceme spoluvlastnictví ukončit	165
Družstevní bydlení	167
Bytové družstvo a jeho orgány	168
Výhody a nevýhody družstevního bydlení	168
Dědění družstevního bytu	169
Převod bytu do osobního vlastnictví	169
Spoluvlastnictví u družstevního bytu	170
Katastr nemovitostí	171
Co v katastru najdeme	171
Co z katastru nezjistíme	172
Návrh na vklad a jeho účel	172
Darování nemovitosti	175
Kdo platí daň z příjmu	175
Darování nemovitosti a dědické řízení	176
Darování nemovitosti s hypotékou	176
Darování družstevního bytu	177

Darování ze společného jmění manželů	177
Darování nemovitosti s věcným břemenem	178
Prodej darované nemovitosti	178
Nájem	179
Smlouva o nájmu bytu	179
Jak postupovat při neplacení nájemného	181
Práva a povinnosti majitele bytu a nájemce	181
Ukončení nájemní smlouvy	184
Pronájem družstevního bytu	187
Podnájem bytu	187
Nahlášení trvalého pobytu v nájmu	188
Daň z pronájmu nemovitosti	189
Nájem nemovitosti a DPH	190
Předávací protokol k nemovitosti	190
Vykližení nemovitosti po ukončení nájmu	192

Kapitola 5

Spory a vymáhání **197**

Předžalobní výzva	199
Nejprve výzva ke splacení	199
Účel předžalobní výzvy	199
Náležitosti předžalobní výzvy	200
Podání žaloby	201
Co zvážit před podáním žaloby	201
Obsah žaloby	201
Soudní poplatky spojené s podáním žaloby	202
Na jaký soud žalobu podat	203
Odvolání	203
Kdy se lze odvolat	203
Lhůty pro podání odvolání	204
Jak napsat odvolání	205
Zákonné důvody pro podání odvolání	205
Účinky odvolání	206
Rozhodnutí odvolacího soudu	206
Dopravní nehoda	207
Jsem přímý účastník nehody	207
J(e)du okolo a vidím dopravní nehodu	207

Neposkytnutí pomoci	208
Přestupky související s dopravními nehodami	208
Kdy volat k dopravní nehodě policii	209
Manipulace s vozidlem	209
Záznam o dopravní nehodě	209
Asistenční služba	210
Přestupkové řízení	210
Nahlášení přestupku	210
Zahájení přestupkového řízení	211
Promlčecí doba	212
Ústní jednání	214
Účastníci přestupkového řízení	214
Co je to přestupek	214
Odpovědnost fyzické osoby za přestupek	215
Ukončení přestupkového řízení	217
Zkrácené přestupkové řízení	217
Pokuta za dopravní přestupek	217
Policii nic nepodepisujte	217
Řízení před správním orgánem	218
Řídil někdo jiný	218
Čeho se na silnici dopouštíme nejčastěji	218
Újma a škoda	220
Majetková újma	220
Nemajetková újma	221
Újma v rámci trestního řízení	222
Náhrada škody či jiné újmy	223
Náhrada škody při dopravní nehodě	225
Potíže se sousedy	227
Ímise	227
Domluva se sousedem	229
Stížnost na příslušný orgán	229
Podání žaloby	230
Jednání s policisty a strážníky	230
Rozdíl mezi městskou a státní policií	231
Policista versus strážník	231
Obecné pravomoci strážníka a policisty	232
Co policista nesmí	233
Prokázání totožnosti	234
Podání vysvětlení	235
Výslech	235

Zajištění	236
Osobní prohlídka	236
Domácí násilí	237
Formy domácího násilí	238
Jak domácí násilí charakterizuje zákon	238
Myslete na bezpečnostní plán	239
Mýty související s domácím násilím	239
Trestní oznámení	241
Jak a kde podat trestní oznámení	241
Náležitosti trestního oznámení	242
Kdo může podat trestní oznámení	243
Co se děje po podání trestního oznámení	243
Tři věci, které si pohlídat u trestního oznámení	244
Oběť trestného činu	245
Nahlásit či nenahlásit trestný čin	245
Kdo je považován za oběť trestného činu	245
Práva obětí trestných činů	246
Oběť v postavení poškozeného	248
Odškodnění, které lze požadovat po pachateli	248
Výše trestu	248
Obecné zásady trestání	248
Polehčující okolnosti	249
Přitěžující okolnosti	250
Okolnosti vylučující protiprávnost	251
Závěr	255

Úvod

„Já nerad vařím podle kuchařky. Psali tam krájejte tři dny starý housky. Já nekrájel ještě ani den a už jsem jich měl plnou vanu...“ říkal kdysi v jednom ze svých komických výstupů Felix Holzmann. Tohoto citátu si všiml ústavní soudce Vojtěch Šimíček, když se snažil přiblížit právo běžnému člověku. Podle něj totiž ukazuje, jak lze vykládat jakýkoliv psaný text, včetně právních norem. Buď rozumně, s ohledem na jeho smysl a účel, anebo gramaticky zcela přesně a důsledně, avšak ve svém důsledku úplně nesmyslně a hloupě. Tvrdí, že podle tohoto způsobu výkladu lze rozdělit většinu právníků – na logicky a rozumně uvažující a na pusté formalisty.

Předkládaná publikace se snaží provést čtenáře světem práva nejen logicky a rozumně, ale hlavně prakticky. Z naší zkušenosti s tisíci drobnými případy víme, že svět práva je skutečně velmi barvitý a multidimenzionální.

Dostali jsme tak například i tento dotaz: *„Je možno považovat psa za účastníka společné domácnosti a požadovat po něm platbu za užívání společného výtahu? Pes ve výtahu nejezdí sám, doprovází své majitele.“* Sousedským sporům se budeme věnovat na str. 227 v kapitole zaměřené na nemovitosti.

Jindy zase zvoní telefon a zazní otázka: *„Jak se řekne to..., když soud rozhodne podle jiného soudu?“* Bez zamyšlení odpovídáme: *„Precedent?“* ... *„Ano, výborně, díky!“* zazní z telefonu a bez pozdravu je hovor ukončen. Sporům a soudnictví se budeme věnovat v kapitole Spory a vymáhání na str. 197 též.

Jako není malých rolí, není ani malých sporů. Proto nemáme rádi sousloví „bagatelní spor“. Podle českého práva totiž do této kategorie spadá většina spotřebitelských sporů. I koupě lyží nebo spotřebiče do domácnosti se může stát noční můrou. A to teprve přichází doba umělé inteligence, která překoná i toho nejotravnějšího pracovníka zákaznické linky zatajujícího možnosti reklamace. Blíže se spotřebitelskému právu budeme věnovat na str. 117 v kapitole Nakupování a spotřebitelská práva.

Nejen ve spotřebitelských sporech je důležitá důvěra v právního zástupce. Jednou jsme přebírali případ rozvodu v situaci, kdy se klientka rozešla ve zlém se svou předešlou právní zástupkyní. Měla totiž za to, že moc „pomrkává“ na jejího manžela během soudního stání. Rodinným záležitostem včetně dědictví, jenž může i solidní rodinu notně potrápit, se budeme věnovat na str. 15 v kapitole Rodinné právo a dědictví.

Někdy však člověk narazí na opravdové bizarnosti. Taková situace může nastat již při četbě spisu, citujeme: *„Žalobu odůvodnil tím, že mu byl způsoben pracovní úraz při výrobě a montáži předizolovaného potrubního systému zaměstnancem J. N., který z nemístného žertu v době, kdy žalobce byl při výkonu práce ohnut a otočen k němu zády, přiložil mu ústí hadice vzduchového kompresoru, který byl v provozu, k análnímu otvoru, čímž došlo ke uniknutí stlačeného vzduchu přes konečník do střevních kliček a proděravění střevní stěny tlustého střeva o průměru dvou centimetrů a k několika menším proděravěním střeva v důsledku působení stlačeného vzduchu.“*

Slavné je v tomto ohledu i rozhodnutí Nejvyššího soudu, ke kterému se ještě vrátíme. Soud uvedl, že korektním pokynem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti může být i vulgární vyjádření či nadávky vedoucího zaměstnance. Doslova: *„Kurva, nelezte tam na ty světlíky, můžete sletět.“* Pracovnímu právu se věnujeme na str. 71.

Největší kuriozity ale člověk zažije přímo ve víru všedního dne. Například náhle volá pán a velmi šroubovitě uvádí svůj dotaz. Nakonec se ukáže, že nepotřebuje právní službu, jen teď překládá detektivku a nemůže přijít na to, jak správně označit soud někde uprostřed australské buše.

Tato kniha však nejde na rozdíl od svého úvodu po kuriozitách, nesleduje ani školo-metské členění práva. Vycházíme z naší praxe a z toho, co klienty opravdu zajímá a trápí. Tím je tedy dána i struktura kapitol a jejich částí.

Jak uvádíme hned v úvodní kapitole, naším cílem v této publikaci je poskytnout čtenářům ucelený a praktický přehled o právech a povinnostech. Bez advokáta se však člověk v některých situacích neobejde ani se sebelepším přehledem. I to je však důležité poznání. Vědět, kdy právní pomoc vyhledat. V naší online advokátní kanceláři jsme tak pomohli vyřešit již tisíce různých problémů, co je však důležitější, stejnému, ne-li většímu, počtu problémů jsme pomohli předejít. A to je podstatné.

Kapitola 1

Rodinné právo a dědictví

Co je účelem práva? A tedy i rodinného práva? Vyřešit střety a ochránit legitimní zájmy. U rodinného práva je to zejména zájem bezbranných dětí. Naším cílem v této kapitole je poskytnout čtenářům ucelený přehled o fungování rodinného práva a dědictví. Dále se dozvíme, jak právo tyto zájmy chrání (nebo by alespoň mělo). Pochopíme se o právech a povinnostech spojených s manželstvím, rodičovstvím, rozvodem, péčí o děti a dědictvím. Získáme praktické informace, srozumitelné vysvětlení klíčových pojmů a příklady, které nám pomohou této oblasti porozumět a navigovat se v jejích vodách, často rozbouřených. Bouře bohužel může, zejména v rodinných vztazích, někdy přijít i z čistého nebe.

Právní teoretici by možná rodinné právo a dědictví nespojovali do jedné kapitoly. V praxi se však často jedná o velmi provázané pojmy, a proto je předkládáme takto propojené. Advokát v těchto případech nevystupuje jen jako odborník na chladnou literu zákona, ale zastává i funkci (jak to trefně označila jedna naše kolegyně) terapeuta a přítele na telefonu.

Na následující řádkách se budeme snažit nastínit jednotlivá pravidla a vztahy takovým způsobem, aby se, v lepším případě, advokát nemusel vůbec zapojit. A především, aby se neshodám předcházelo, např. předmanželskou smlouvou nebo posledním pořízením (tedy závětí).

Majetkové právo v manželství

Začněme od Adama. Ten sice s Evou společné jmění manželů řešit nemusel, ale dnešní manželé nežijí ani v ráji, ani za jeho zdmi. Musíme se proto připravit i na to, že život se někdy neubírá směrem, který bychom si přáli.

Stále více párů ještě před uzavřením manželství preventivně sepisuje předmanželskou smlouvu. Jak se s její pomocí lze uchránit před dluhy a pro jaké další účely může sloužit? A jak je to s režimem majetku, pokud žádnou podobnou smlouvu neuzavřeme?

Majetkové režimy v manželství

Majetek manželů může podléhat smluvenému, zákonnému, případně i soudnímu režimu. Jak se navzájem odlišují?

- 1. Smluvený majetkový režim** – pokud se snoubenci či manželé rozhodnou, že nechtějí mít společné jmění manželů nebo ho chtějí určitým způsobem upravit, mohou za tím účelem uzavřít smlouvu. Snoubenci by si měli v předmanželské smlouvě **sjednat a určit, který z nich bude spravovat společné jmění manželů**. Tedy například to, že